

İlteriş Gutlug Kagan

Category: Kitapcy,Taryhy şahslar

написано kitapcy | 23 января, 2025

İlteriş Gutlug Kagan İLTERİŞ KUTLUK KAĞAN

Milletimiz tarihte iki kere istiklalini kaybeder duruma düşmüştür. Bunlardan biri yedinci yüzyılda Gök Türkler çağında, öteki 1914-1918 dünya savaşından sonradır. Yunan ordusuyla yapılp o orduyla birlikte öteki Türk düşmanlarının da tepelendiği ikinci istiklal savaşımızdan on üç yüzyıl önce yapılan birincisi, tarihimizin en büyük olaylarından birisidir. Anadolu'da yaptığı ikinci istiklal savaşında Batı Türk Eli'nde gözleri olanların hülyalarını yok eden Türk ordusu, Doğu Türk Eli'nde Çinlilere karşı yaptığı birinci istiklal savaşında da ırkımızın bu büyük düşmanını yere sermiştir. İlteriş Kutluk Kağan, işte bu birinci istiklal savaşımızın kahramanıdır.

Çinliler, Doğu Hanı Kiyeli'yi hile ile tutsak edip de Türkistan topraklarını yavaş yavaş ele geçirdikçe, Türklük için büyük bir tutsaklık çağı başlamıştı. Bu çağ 680 yılına kadar sürdü. Bu müddet içinde tutsaklık zincirini kırmak için yapılan hareketleri şiddetle bastıran Çinliler, artık Türk ırkını yok etmek için bütün kurnazlıklarını kullanıyorlardı. Onların bu kurnazca siyasetlerine aldanan Türk prens ve beğleri de kendi adlarını bırakıp Çinli beğlerin Çince adlarını alacak kadar milliyetlerini unutmaya başlamışlardı. Çin baskısı altında ezilen milletin Türklüğü, yasası, varlığı hakarete uğruyor, sefalet ve fakirlik Türkeli'ni kemiriyordu. Türk ırkının geleceği kapkaranlıktı. İşte bu kara çağda Türklüğün içinden bir nur, yeni bir güneş doğdu. Gök Türkler'in Doğu Hanları sülalesinden İlteriş Kutluk, Türk milletini yok olmaktan kurtarmak için pusata sarıldı ve 680 yılında dağa çıktı.

Bu isyan, tarihimizin en büyük olaylarındanıdır. Çünkü yarım yüzyıl gücünü, birliğini ve otuz yıl istiklalini kaybetmiş; yurdu, kağanı kalmayan; namuslu kızları hayalîk, asil erkek

çocukları kul yapılan şanlı bir millet bu isyanla yok olmaktan kurtulmuştur. İlteriş Kutluk, milletin istiklalini kurtarmak için dağa çıktığı vakit, yanında ancak on yedi er vardı. Irkının kahramanlık, azim, savaşçılık gibi büyük meziyetlerini şahsında toplamış olan İlteriş koca bir devleti yıkma işine bu kadar küçük bir kuvvetle başladı. Fakat az zamanda erlerinin sayısı arttı. Yıllardan beri Çin zulmü altında inleyen, eski şanlı günleri ve istiklali özleyen Türkler, Türkistan'ın bu büyük çocuğunun açtığı ihtilal bayrağının altında toplanmaya başladılar. İlteriş'in erleri önce yetmiş, sonra yedi yüz oldu. Artık Gök Türk istiklal savaşına başlamıştı.

Gönlü Türklük sevgisiyle çarpan kahraman İlteriş, önce milleti yeni baştan atalarının töresince düzene koydu. Onlara milli ruh ve heyecan verdi. Zaten büyük bir davanın halinde milliyetçilik ateşi denilen kutlu alevden nur ve güç alınmamasına imkân var mıydı? Bu sayededir ki, ataların töresince düzene konan onun sayıca az erleri, üstün düşman kuvvetlerine karşı yiğitçe vuruştular.

İlteriş Kutluk ve on yedi arkadaşının pusata sarılmasıyla Gök Türk istiklal savaşı bir yıl kadar sürdü. 681 yılı, yarım yüzyıllık kara çağı kapayan kutlu bir tarih oldu. Türk istiklali yeniden kazanılmıştı.

Bu tarihten sonra İlteriş Kutluk, Gök Türkler'e on yıl kadar kağanlık yaptı. Millete istiklalini kazandırmış olan kahraman İlteriş, hayatının bundan sonraki yıllarında istiklal kadar büyük bir diğer vazife, Türk birliğinin gerçekleşmesi için çırpındı. Çin hâkimiyeti çağında Türk boylarının çoğu dağıtılmıştı. Kutluk, kendi milletin ve devletin parçaları olan bu dağınık boyları toplamak için at üzerinden hiç inmedi. Bazıları çok güçlü olan bu beğlikler üzerine kırk yedi yol asker yürüttü, yirmi savaş yaptı. Her çarpışma birliği biraz daha tamamlıyor, Türklük eski halini alıyordu. İlteriş Kağan, bir yandan bütün Türkleri bir bayrak altında toplamaya uğraşırken, diğer taraftan da büyük düşmanı Çin'e indirdiği yumruklarla hem atalarının öcünü çıkarmış oluyor, hem de milletini zenginleştiriyordu. En son Batı Türkleri'nin de büyük bir bölümünü birliğe sokmak başarısını gösterince, Türk

istiklalinin kurtarıcısı aynı zamanda da Türk birliğinin kurucusu oldu.

Gök Türklerin bu büyük çocuğu Tanrısı'na kavuştuğu zaman, ondan millete armağan üç eser kaldı: İstiklal, Türk birliği ve eşsiz bir kahraman olan küçük oğlu Kül Tigin... Onun ulu gövdesini, diğer sayısız Türk yiğitlerinininki ile birlikte bağrında uyutan Türkistan ve Türklük bu üç eserin hatırasını yüzyıllarca sakladılar: Bundan sonra da yüz yıllarca saklayacakları gibi...

Kaynak: Irkımızın Kahramanları – Nejdett SANÇAR. Taryhy şahslar